HE 103/2017 vp 20.10.2017

Eduskunta
Lakivaliokunta
Viite: HE 103/2017 vp – Asiantuntijakuuleminen 20.10.2017

Valiokuntaneuvoksen pyynnöstä esitän alla lyhyen tiivistelmän omasta asiantuntijapuheenvuorostani lakivaliokunnan kokouksessa 20.10.2017 koskien asiaa HE103/2017.

Kyseessä olevan hallituksen esityksen perustelujen mukaan uusi sakkomenettely siihen liittyvine lainsäädäntömuutoksineen edellyttäisi muutoksia useisiin eri viranomaisten nykyisiin tietojärjestelmiin, tiettyjen tietojärjestelmien uudelleenkehittämistä ja tällä hetkellä tiettyjen, yhä manuaalisesti hoidettavien työprosessien digitalisointia. Kokonaisuuden toimivuuden kannalta olisi tärkeää tehdä kattava kokonaisselvitys vaadittavista toimenpiteistä tietojärjestelmien osalta. Tulisi selvittää missä määrin on toiminnallisesti ja taloudellisesti kannattavaa tehdä muutoksia nykyisiin tietojärjestelmiin ja miltä osin mahdollisesti kannattaisi kehittää uudet korvaavat tietojärjestelmät.

Tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistaminen on uudistuksen onnistumisen kannalta kriittistä, jotta voidaan varmistaa tarvittavan tiedon liikkuminen asianomaisten virastojen välillä luotettavasti ja mahdollisuuksien mukaan reaaliaikaisesti. Tietojärjestelmien välisen toimivan tiedon vaihdon edellytyksenä on selkeiden rajapintojen määrittely. Tietojärjestelmien uudistamisessa tulisi suunnitella kaikki asiaan liittyvät toimintaprosessit virastojen sisällä ja niiden välillä niin, että tietojärjestelmät voidaan kehittää työprosesseja tehokkaasti tukeviksi sekä automatisoida toimintaprosesseja mahdollisimman pitkälti.

Useammalle hallinnonalalle ja useamman viraston toimintaan liittyvä tietojärjestelmien kehittäminen tulisi organisoida ja hankkeistaa selkeiksi kokonaisuuksiksi, jotta voidaan varmistaa kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuus ja lopputuloksen onnistuminen. Tulisi yksiselitteisesti määritellä kunkin toimijan vastuut kokonaisuuden toimivuudessa kehittämisaikana ja sen jälkeen. Kokonaisuuden johtaminen tulisi vastuuttaa selkeästi ja varmistaa kehittämisen alusta lähtien toimiva yhteistyö eri viranomaisten välillä.

Siinä tapauksessa, että uudistuksen edellyttämä tietojärjestelmäkehittämisen resurssitarve uudistuksen onnistuneelle läpiviemiselle ei ole vielä kokonaisuudessaan selvillä tai allokoituna tulisi se selvittää asianomaisten toimijoiden kesken ja asianomaisten ministeriöiden laatia mahdolliset esitykset arvioitavaksi. Tässä tulisi huomioida tietojärjestelmien kehittämiskustannusten lisäksi tietojärjestelmien koko elinkaarikustannukset, jotka tyypillisesti muodostavat suurimman osan kokonaiskustannuksista. Uuden toimintamallin tuomat kokonaissäästöt tietojärjestelmien koko elinkaarien ajalta tulisi arvioida samassa yhteydessä. Lähtökohtana resursoinnissa tulisi kunkin hallinnonalan osalta olla pitäytyminen valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen määrittämissä puitteissa.

Parhain terveisin,

Riku Jylhänkangas
Budjettineuvos
Budjettiosasto
Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, PL 28
00023 Valtioneuvosto
puh. 02955 30475
riku.jylhankangas@vm.fi